

текстах трехкомпонентных пассивных конструкций уровнем образования и профессии носителей диалекта.

Ключевые слова: глагол, постфикс -ся, активная конструкция, пассивная конструкция, пассивное причастие, предикативные формы на -но, -то, среднеподнепровский диалект

VERB FORMS WITH -СЯ POSTFIX IN THE MIDUPPERDNIEPER PATOIS

H. I. Martynova

Abstract. Ukrainian linguistics has recently got interested in revival of the national features in the Ukrainian literary language, as well as in the limited usage of verbs with -ся in passive constructions. Therefore, the article claims for priority in analyzing functioning of the verbs with -ся postfix in the MidUpperDnieper patois that had once become the foundation for the new Ukrainian literary language. The article is based on the factual texts taped in various groups of the dialects under consideration. Such approach has enabled the detailed analysis in the verb forms with -ся postfix in actual dialectal speech and as well distinguishing the subtlest semantic meanings. The article regards functioning of the verbs with -ся postfix in the MidUpperDnieper area and grammatical meaning of the morpheme in the verbal predicates. The paper also singles out the typical features of the grammatical system of the dialect mentioned: dominating verbs in active and reflexive neutrum voice, verbs with -ся in two-component passive constructions tending for the active voice meaning and non-typical passive three-component constructions in the native language. The writing observes in texts three-component passive constructions connected with the dialect speakers' education and occupation.

Keywords: verb, -ся postfix, active voice construction, passive voice construction, passive participle, predicative -но and -о forms, MidUpperDnieper patois

УДК 378.01.3

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

С. М. АМЕЛІНА, доктор педагогічних наук, професор,

E-mail: svetlanaamalina@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-6008-3122

В. Д. ШИНКАРУК, доктор філологічних наук, професор,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vashyn2010@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-9081-2667⁶

Анотація. Статтю присвячено питанням вивчення латинської мови у підготовці фахівців-філологів. Актуальність статті зумовлена трансформацією змісту підготовки філологів у контексті глобалізаційних процесів та динамічного розвитку науки і техніки. Наслідком цього стало зростання суспільної потреби у компетентних перекладачах, здатних здійснювати переклад у різних галузях економіки з урахуванням галузевої термінології. Латинська мова відіграє особливу роль у процесі вивчення іноземних мов, оскільки більшість європейських мов мають спільне походження з латинською. Знання перекладачами латинської мови сприятиме їхній успішній професійній діяльності. Розглянутий у статті курс латинської мови був використаний у практиці підготовки майбутніх філологів-перекладачів і сприяв підвищенню рівня розуміння студентами європейських мов.

Ключові слова: освітній процес, латинська мова, філолог, термінологія, латинські запозичення

Актуальність. У європейській науковій спільноті точаться дискусії про необхідність і доцільність вивчення латинської мови студентами-гуманітаріями. Багатьма науковцями латинська мова сприймається як 2500-річна європейська мова, що з давніх часів, як літературна мова, формує європейську культуру.

Прихильники вивчення латини висувують низку цілком переконливих аргументів. Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Крім того, особливу роль латинська мова відіграє у процесі вивчення іноземних мов, оскільки більшість європейських мов мають спільне походження з латинською, а відтак і деяку схожість у вокабулярі й лінгвістичній структурі. Частково подібності в лінгвістичній структурі та словниковому запасі можна пояснити саме цією генетичною мовною спорідненістю. Часто студенти, починаючи вивчати латину і вже володіючи однією із германських чи романських мов, помічають знайомі елементи. Тому питання дослідження значення і місця латинської мови у підготовці майбутніх філологів є актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Багато праць українських вчених присвячено різним аспектам вивчення латинської мови, зокрема: латини як міжнародної мови науки і культури (Т.В. Вільчинська), вивченню латинської мови юристами (В.Д.Шинкарук), зміст базових курсів латинської мови для студентів філологічних спеціальностей (Г.Д. Антонюк, Л.Л. Звонська).

Не заперечуючи думку вітчизняних науковців про те, що латинська мова в системі університетських дисциплін повинна мати не тільки професійне, а й загальнокультурне спрямування [1, с. 13], вважаємо, однак, що на особливу увагу заслуговують питання вивчення латини саме у професійній підготовці майбутніх фахівців, для яких вона може бути тією фундаментальною дисципліною, на якій ґрунтується значна частина фахово орієнтованих дисциплін.

Мета статті полягає у визначенні місця латинської мови у освітньому процесі закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку майбутніх філологів, зокрема, перекладачів, і змісту цієї дисципліни.

Матеріали і методи дослідження. Для вирішення зазначених завдань були використані методи аналізу, порівняння, узагальнення та описовий метод.

Результати дослідження. Значення латини для майбутніх перекладачів важко переоцінити. З одного боку, тому що латинська мова сприяє розвитку так званого граматичного розуміння, а ознайомлення з латинськими текстами збагачує словниковий запас і спонукає до урізноманітнення лексики у спілкуванні рідною й іноземною мовами, вживанню афористичних виразів, прояву творчості. З іншого боку, володіння базовими знаннями латинської мови може бути корисним для здійснення перекладу науково-технічної літератури, адже термінологія багатьох наук, зокрема, природничих, була сформована на основі латини. Крім того, варто мати на увазі й етичну цінність латинської мови. Ознайомлення з античною цивілізацією може виховати студента впевненою у собі, відкритою і схильною до рефлексії особистістю.

Курс дисципліни «Латинська мова» для майбутніх перекладачів» призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до вивчення майбутніх перекладачів не тільки мовознавчої і перекладацької термінології, а й термінології у галузі майбутньої спеціалізації. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні перекладачі навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

Щодо питання про те, яку латину ми вивчаємо сьогодні? Студенти вивчають латинську мову, на які ніхто ніколи не говорив: латинську літературну мову. Цей тип латини відрізняється від розмовної латинської мови різноманітністю форм і

граматичною складністю. На відміну від розмовної латини, літературну латину мовознавці й літературознавці плекають і в наш час, а також використовують в мистецтві та науці.

Латинська мова належить до групи індоєвропейських мов, що за своїм походженням пов'язані з мовою народу, ареал проживання якого у 3000 до н.е. поширився по всій Європі, частині Середньої Азії і сягнув до півночі Індії. З цієї так званої прамови розвинулись латинська, грецька, кельтська та германські мови (англійська, німецька, скандинавська).

Вивчаючи латинську мову з метою набуття необхідних знань, майбутні перекладачі, безумовно, повинні ознайомитись з її історією, адже на певних етапах розвитку латини сформувались окремі структури, склалась термінологія різних сфер. Знання історії конкретних утворень може полегшити розуміння сучасних мов, зокрема, германських, а, відповідно, і переклад з цих мов на українську.

Перша письмова пам'ятка латинською мовою у формі напису датується приблизно 600 р. до н. У цьому написі, на думку науковців, латину вже можна відрізнити від інших, споріднених із нею, італійських діалектів. Латинська мова була спочатку мовою тільки мешканців Лаціуму, латинян. Цей італійський діалект поширювався разом із поширенням римської влади: приблизно до 90 р. до н. латинською говорили тільки в самому Римі та його колоніях, населених римськими громадянами.

Коли інші італійці вибороли для себе римські громадянські права (88 р. до н.е.), вони дуже швидко сприйняли мову римлян, що призвело до витіснення решти італійських діалектів. На час народження Христа латиною говорили на території всієї Італії, крім деяких грекомовних областей на півдні Італії. З римською експансією латина розповсюдилась як мова торгівлі, *lingua franca*, також у провінціях, крім східної частини Середземномор'я, де загальноприйнятою мовою залишалась грецька.

У провінціях проста розмовна латинська мова, яку ще називають вульгарною латиною або мовою солдатів, купців та поселенців, увібрала у себе елементи мов, якими там говорили. після розпаду Західної Римської імперії в 476 р. н.е., розвинулись різні «латинські діалекти», про які говорили звичайні люди. Цей факт майбутні перекладачі також повинні знати, щоб у процесі перекладу розуміти виникнення, використання і значення запозичень того часу.

З іншого боку, для професійної перекладацької діяльності важливим є знання тенденцій і результатів тогочасного розвитку граматичної системи латинської мови, що відобразилось, хоч і різною мірою, на сучасному стані граматичних систем германських мов.

Саме тоді з часом, зокрема, зник середній рід, функція відмінкових закінчень перейшла до конструкцій з прийменниками, а різні часові форми минулого часу утворилися з форми *habere* + прислівник. Зникає *Acc*, який був замінений реченням з *quod*, тобто складнопідрядним реченням з підрядним додатковим реченням. Вказівні займенники перетворились на артиклі. Однак, зауважимо, що паралельно в церкві і канцеляріях, навпаки, продовжували використовувати так звану високу латину.

З різних латинських діалектів поступово розвивалися попередники романських мов: давньофранцузька, давньоіспанська, італійська, румунська тощо. Близько 800 р. н.е. латинська мова перестала бути так званою рідною мовою. Це означає, що ті, хто вивчав мову населення як рідну мову, вже не міг автоматично розуміти латинську мову.

Тим не менше, латинська мова продовжує функціонувати як письмова мова в усіх сферах діяльності церкви (у тому числі, й освітній), управління, політики. Особлива увага приділяється латинській мові у церковних школах, де у всій Європі до 16 століття навчання читанню і письму здійснювалось латинською мовою. Таким чином, у період європейського середньовіччя латина стала носієм духовної культури далеко за межами колишньої Римської імперії.

Для майбутніх перекладачів важливо усвідомлювати, що так звана середньовічна латина не була однорідною. Навпаки, спостерігаються суттєві відмінності щодо вокабуляра, словоформ і структури речень, залежно від походження мовців.

Деякі з цих відмінностей зафіксовані і дійшли до нашого часу, однак, тогочасних письмових пам'яток не так багато. Це пов'язано з тим, що гуманісти, які стверджували, що володіють «правильною» латинською мовою, відкидали середньовічну латину як «варварську» і навіть висміювали її. Вони поділили історію латинської мови, відповідно, на три епохи: античну, середньовіччя та сучасну епоху. Середньовіччя у цій періодизації вважалось «похмурим», «темним» і «некультурним». Тому гуманісти не вважали християнсько-середньовічну літературу цінною, а відтак і марним процес її переписування для сучасних їм та наступних поколінь.

Так звана латина гуманістів поширювалась по всій Європі у період між 1350 і 1750 роками. До середини XVIII століття кожен, хто хотів навчитися читати і писати, мав автоматично вивчати латинську мову як мову навчання в школах та університетах.

У функції дипломатичної мови у 1600 році її змінила французька мова, але як у літературній та науковій сферах латинська і французька мови були рівнозначними. Певний вплив такого використання латинської мови у зазначений період відчувається і у нинішніх терміносистемах різних наук, що, у свою чергу, є важливим для перекладача, який здійснює переклад науково-технічної літератури.

Цікавим є той факт, що, крім незліченних латинських драм, епічних творів та віршів, також були написані романи, і, оскільки дія у них стосувалась поточних подій, вокабуляр повинен був постійно розширюватися, наприклад, за рахунок слів для позначення речей, яких не існувало в давнину: стрільба з гвинтівки (*sclopetum*), помідор (*lycopersicum*) тощо.

Ще більш продуктивним був розвиток вокабуляру у сфері науки. Так, тогочасні вчені, якщо вони хотіли мати міжнародне визнання, мали писати наукові трактати латиною або перекладати їх на латинську мову.

Такі ж вимоги спостерігались і у юриспруденції. Оскільки право багатьох європейських країн прямо спирається на римське право, то до 20 століття латинська мова вважалася невід'ємною передумовою для допуску до навчання у юридичній школі. Зрештою, у деяких європейських країнах до 19 століття латинська мова була державною (наприклад, у Польщі, Угорщині, Румунії). Враховуючи ці факти, ті студенти, які планують спеціалізуватись у майбутньому на юридичному перекладі, повинні приділити особливу увагу вивченні латинської мови у аспекті юридичної термінології.

Цікаво також те, що вважати чи називати латину мертвою мовою неправильно, адже вона є офіційною мовою однієї із європейських держав: Ватикану. Усі публікації Ватикану здійснюються як на італійській, так і на латинській мовах. І оскільки у виступах Папи Римського йдеться про актуальні проблеми нашого світу, латинський вокабуляр потребує постійного оновлення.

Латинська мова вивчається у європейських країнах переважно в гімназіях та загальноосвітніх школах. Зокрема, близько третини всіх учнів старшої школи в Австрії та Німеччині сьогодні вивчають латинську мову як свою першу, другу або третю іноземну мову. У Швейцарії латинську мову можна вивчати як предмет за вибором вже у середніх класах. Особливо в гімназіях з поглибленим вивченням гуманітарних наук латинська мова пропонується як перша іноземна мова. Таким чином, вже у школах та гімназіях закладається основа для володіння латиною на належному рівні, що буде потрібно майбутнім гуманітаріям, у тому числі й перекладачам.

Попри критичну дискусію про переваги та недоліки навчання латині, за останні десять років в Німеччині значно зросла кількість школярів, які обирають латинську мову як іноземну мову [9].

Латинська мова вивчається також у численних європейських університетах, здебільшого у межах класичної філології. Все більше і більше університетів створюють окремі кафедри латинської мови, які викладають курси середньовічної латини та сучасної латини. У деяких місцях лекції або інші події проводяться латинською мовою. Крім спеціалізації «Латинська мова», ці кафедри здатні забезпечити якісне викладання латини для інших спеціальностей, особливо гуманітарних, зокрема, перекладу. Проте як за тематичним змістом, так і за обсягом програми університетів відрізняються одна від одної.

Цікавим є досвід підтримки вивчення латинської мови самими студентами європейських університетів. Так, окремі заходи заплановано проводяться на латині. Наприклад, з 1998 року в асоціації AMV Waltharia Frankfurt кожного семестру проводиться так званий «латинський паб», де латина є єдиною мовою, що допускається для спілкування, і це не обмежується студентами, а також тільки підготовленими усними виступами.

Заслуговує на увагу європейський досвід вивчення латинської мови з використанням різних медіа- та інтернет-ресурсів. Фінська радіостанція YLE (Yleisradio) регулярно оприлюднює Nuntii Latini у письмовій та усній версії або як подкаст, що здійснює також радіо Бремен [8]. Радіо F.R.E.I. з Ерфурта, починаючи з липня 2015 року, транслює щотижневу латинську програму під назвою Erfordia Latina. Численні латинські тексти та відповідна вторинна література доступні для студентів у Інтернеті. У Інтернет-форумах, таких як Grex Latine Loquentium чи e-latein chat учасники чату, переважно студенти, з різних країн спілкуються латиною, а в жовтні 2009 року було опубліковано навіть латинську версію Facebook.

Як уже зазначалось, для підтримки та подальшого розвитку латинської мови потрібно її «осучаснення». З цією метою Папа Римський Павло VI заснував у 1976 році фундацію Latinitas, яка прагне створити такий варіант латинської мови, що відповідав би сучасному використанню мови. Крім журналу, вона публікує Lexicon recentis Latinitatis, енциклопедію латини нового часу, остання редакція якої з'явилася в 2004 році і містить 15 000 нових термінів, включаючи латинське слово для позначення комп'ютера – *instrumentum computatorium*.

Окремий акцент у вивченні латинської мови майбутніми перекладачами варто зробити на вживання латини у науковій сфері. Так, у біології утворення наукових назв відбувалось латинською та грецькою мовами. У медицині анатомічні терміни є переважно латинськими, для окремих органів використовуються також латинізовані грецькі слова. У юриспруденції застосовують різні латинські принципи та технічні терміни. Латинська мова продовжує відігравати важливу роль і в історії. У метеорології латинські терміни використовуються в класифікації хмар.

Також у фармакології латинська мова є загальноприйнятою, фармацевти та лікарі використовують латину для написання рецептів, особливо аббревіатури. Для кожної лікарської речовини, крім міжнародної назви IUPAC, є також латинська назва. Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) видається Міжнародна фармакопея («Pharmacopoea Internationalis»), де кожному препарату надаються латинські назви [5]. Латинська назва існує також для кожної лікарської рослини.

У сфері астрономії Міжнародний астрономічний союз поділив всю небесну сферу на 88 сузір'їв, всі вони мають офіційну латинську назву разом з трилітерною аббревіатурою. Окремі зірки в сузір'ї позначаються грецькими або латинськими літерами або цифрами, а потім латинським родовим ім'ям сузір'я. Номенклатура геологічних утворень на інших небесних тілах, як правило, є позначається латиною.

Розглядаючи наукову термінологію, необхідно звернути увагу майбутніх перекладачів не тільки на паралельне існування термінів європейськими мовами і латинською, але й на запозичення з латини. В українській мові теж досить велика

кількість запозичена з латинської мови. Зокрема, у аграрній галузі це такі: аграрний, віварій, вірус, конопля, культура, перець, терарій тощо.

У історичному аспекті найбільш тривалим впливом латини був, зокрема, її вплив на німецьку мову: обидві мови базуються на індоєвропейській прамові, а зміни відбувались на основі генетичних зв'язків або мовного контакту. Якщо порівняти лексичний склад сучасної німецької й латинської мов, то можна відзначити схожість як лексем (напр., *fenestra* – *Fenster*, *mater* – *Mutter*, *nasus* – *Nase*, *pater* – *Vater*, *habere* – *haben*), так і словоформ (напр., *est* – *ist*, *sunt* – *sind*).

Латинський вплив відчувається й у сфері структури німецької мови, де латина зумовила розширення словотвору і семантики. Завдяки абстрактним утворенням, орієнтованим на латину, мислення німецьких носіїв мови збагатилось абсолютно новим змістом. Латинська мова значно розширила можливості вираження в області морфології і синтаксису німецької мови. Латинські запозичення щодо використання минулих часів і станів поширились настільки, що витіснили старі успадковані структури, навіть призвели до зовсім іншого типу мови в області аспектичних і часових функцій. Крім того, спостерігається майже повний збіг граматичних категорій: ті самі частини мови, число, особи, часи, стани, рід дієслів.

Отже, необхідність базових знань латинської мови (граматика, словник, лінгвістична історія, етимологічний вплив) для успішної діяльності перекладачів у майбутньому не викликає сумніву. Розуміння іноземних слів і словосполучень, особливо етимологічно більш ранніх нашарувань, у загальній мові та у навчально-науковій термінології є складовою частиною знань загальнокультурної й наукової орієнтації.

Виходячи із вищезазначеного, для програми латинської мови для майбутніх перекладачів визначено такий зміст:

Виникнення, розвиток та особливості функціонування латинської мови. Періодизація історії латинської мови. Фонетика. Латинський алфавіт. Правила вимови. Довгота та короткість складу. Правила наголошення. Фонетичні особливості.

Загальні відомості про частини мови. Загальні відомості про дієслово. Часові форми системи інфекта (недоконаного виду). Наказовий спосіб. Теперішній час активного стану (*praesens activi*). Теперішній час пасивного стану (*praesens passivi*). Минулий час недоконаного виду (*imperfectum*). Майбутній час перший (*futurum I*).

Іменник (*nomen substantivum*). Перша відміна іменників (*declinatio I*). Друга відміна іменників (*declinatio II*). Третя відміна іменників (*declinatio III*). Четверта і п'ята відмини іменників (*declinatio IV et V*). Послідовність морфологічного розбору іменника.

Прикметник (*nomen adjectivum*). Відмини прикметників. Ступені порівняння (*gradus comparationis*). Суплетивне утворення ступенів порівняння. Займенник (*pronomen*). Розряди займенників. Співвідносні слова (*verba correlativa*).

Числівники (*numeralia*). Класифікація. Кількісні числівники (*numeralia cardinalia*). Порядкові числівники (*numeralia ordinalia*). Розділові числівники (*numeralia distributiva*). Числівникові прислівники (*adverbia numeralia*). Творення числівників. Відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

Прислівник (*adverbium*). Особливості утворення та ступенів порівняння. *Praepositio*. Прийменники з аблятивом. Прийменники з акузативом. Прийменники, які вживаються з генетивом. Прийменники, які вживаються з акузативом та аблятивом.

Синтаксис простого речення. Головні члени речення. Порядок слів. Узгодження підмета та присудка. Пряме питання (*quaestio recta*). Узгодження часів (*consecutio temporum*). Підрядні речення. Непряме питання (*quaestio obliqua*).

Висновки і перспективи. На основі проведеного дослідження визначено, що після вивчення курсу латинської мови студенти допускають менше граматичних помилок у іншомовних текстах, зокрема, пов'язаних із побудовою складних речень і порядком слів, а також досягають кращих результатів під час визначення помилок та

їх коригування. Доцільно також під час вивчення латинської мови здійснювати порівняння з однією із сучасних європейських мов – насамперед, тією, яку майбутні перекладачі вивчають як першу іноземну мову.

Список використаних джерел

1. Вільчинська, Т.В. Латинська мова – міжнародна мова науки і культури [Текст] / Т. В. Вільчинська // Актуальні проблеми філології та перекладознавства: зб. наук. пр. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – Вип. 5. – С. 13-18.
2. Антонюк, Г. Д. Латинська мова: навч. посіб. для студ. базового напрямку 6.0305 «Філологія» [Текст] / Г. Д. Антонюк; Національний ун-т «Львівська політехніка». – Л.: Видавництво Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2006. – 171 с.
3. Звонська, Л. Л. Латинська мова: підруч. для студ. відділень класич. філології та ін. філол. спец. вищ. закл. освіти [Текст] / Л. Л. Звонська, В. М. Шовковий. – К.: Книга, 2003. – 527 с.
4. Оленич, Р. М. Латинська мова: підруч. для студ. ф-тів іноземної філології вищих навч. закл. [Текст] / Р. М. Оленич. – 2. вид., випр. – Л.: Світ, 2001. – 350 с.
5. Світлична, Є.І. Латинська мова. Підручник / Є.І. Світлична, І.О. Толок. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
6. Шинкарук, В. Д. Латинська мова для юристів: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. [Текст] / В. Д. Шинкарук. – Чернівці: Рута, 2011. – 576 с.
7. Adams, James Noel. Social Variation and the Latin Language. –Cambridge University Press, Cambridge 2013. – 933 p.
8. Janson, Tore. Latein. Die Erfolgsgeschichte einer Sprache. – Buske, Hamburg, 2006. – 262 S.
9. Stroh, Wilfried. Latein als Weltsprache. In: Karl-Joachim Hölkeskamp, Elke Stein-Hölkeskamp (Hrsg.): Erinnerungsorte der Antike. Die römische Welt. C.H. Beck. – München 2006. – S. 185–201.

References

1. Vilchynska, T.V. (2012) Latynska mova – mizhnarodna mova nauky i kultury [Latin is an international language of science and culture] Aktualni problemy filologiyi ta perekladoznavstva: zb. nauk. pr. – Xmelnyczkyj: XNU, . – Vyp. 5, S. 13-18.
2. Antonyuk, G.D. (2006) Latynska mova: navch. posib. dlya stud. bazovogo napryamu 6.0305 «Filologiya»[Latin: manual for the specialty 6.0305 «Philology»]; Nacionalnyj un-t «Lvivska politehnika». – Lviv: Vydavnyctvo Nacionalnogo un-tu "Lvivska politehnika", 171 s.
3. Zvonska, L.L, Shovkovyj, V. M.. (2003) Latynska mova: pidruch. dlya stud. viddilen klasych. filologiyi ta in. filol. specz. vyshh. zakl. osvity[Latin: a textbook for students of the departments of classical philology],Kyiv.: Knyga, 2003, 527 s.
4. Olenych, R.M. (2001) Latynska mova: pidruch. dlya stud. f-tiv inozemnoyi filologiyi vyshhyh navch. zakl. »[Latin: manual for the university students] 2. vyd., vypr. – Lviv.: Svit, 350 s.
5. Svitlychna, Ye., Tolok I.O.(2011) Latynska mova Pidruchnyk [Latin. Manual.Kyiv.: Centr uchbovoyi literatury, 440 s.
6. Shynkaruk, V.D. (2011) Latynska mova dlya yurystiv: pidruch. dlya stud. yuryd. specz. vyshh. navch. zakl. [Latin for lawyers].Chernivci: Ruta,576 s.
7. Adams, James Noel. (2013) Social Variation and the Latin Language. – Cambridge University Press, Cambridge, 933 p.

8. Janson, Tore.(2006) Latein. Die Erfolgsgeschichte einer Sprache. – Buske, Hamburg, 262 S.

9. Stroh, Wilfried. (2006) Latein als Weltsprache. In: Karl-Joachim Hölkeskamp, Elke Stein-Hölkeskamp (Hrsg.): Erinnerungsorte der Antike. Die römische Welt. C.H. Beck. – München 2006, 185–201.

РОЛЬ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ

С. Н. Амелина, В. Д. Шинкарук

Аннотация. *Статья посвящена вопросам изучения латинского языка в подготовке специалистов-филологов. Актуальность статьи обусловлена трансформацией содержания подготовки филологов в контексте глобализационных процессов и динамичного развития науки и техники. Следствием этого стал рост общественной потребности в компетентных переводчиках, способных осуществлять перевод в различных отраслях экономики с учетом отраслевой терминологии. Латинский язык играет особую роль в процессе изучения иностранных языков, поскольку большинство европейских языков имеют общее происхождение с латинским. Знание переводчиками латинского языка будет способствовать их успешной профессиональной деятельности. Рассмотренный в статье курс латинского языка был использован в практике подготовки будущих филологов-переводчиков и способствовал повышению уровня понимания студентами европейских языков.*

Ключевые слова: образовательный процесс, латинский язык, филолог, терминология, латинские заимствования

ROLE OF LATIN IN FUTURE PHILOLOGISTS' TRAINING

S. M. Amelina, V. D. Shynkaruk

Abstract. *The article is devoted to the role of Latin in future philologists' training. The relevance of the article deals with the transformation of the content of future philologists' training in the context of globalization processes and the dynamic development of science and technology. The outcome of this is the growing public demand for competent translators who can translate in various sectors of the economy, taking into account industry terminology.*

The purpose of this article is to figure out the place of Latin in the education process of future philologists' training at higher educational establishments and the content of this subject.

Materials and methods of research. *Methods of analysis, comparison, generalization and descriptions were used to solve the issues of the article.*

Results of research. *The meaning of Latin for future interpreters and translators can hardly be overestimated. On one hand, Latin contributes to the development of grammatical understanding, while reading Latin texts enriches vocabulary and encourages for variety in lexis in communication in mother tongue and foreign languages, usage of aphoristic expressions and general creativity. On the other hand basic knowledge of Latin is very useful for translating scientific and technological literature as the terminology of many sciences like natural sciences was formed on the Latin background.*

Interesting fact, besides countless Latin dramas, epic compositions and poems there were also novels, and because they described mostly current events the vocabulary was constantly extended.

However, the development of vocabulary in the science field was even more rapid and productive. The scientists of that epoch wrote their scientific papers to gain international recognition in Latin or translated them into Latin.

Latin is mostly studied in lyceums and primary and secondary schools in European countries. For instance almost the third of all senior school students in Austria and Germany study Latin as the first, second or third foreign language. Latin is an optional course in middle school in Switzerland. Latin is also studied at numerous European universities, usually within the course of the classic philology.

Future interpreters that study Latin should focus especially on Latin use in the scientific field. In biology scientific terms were created in Latin and Greek languages. Most anatomical terms are Latin, however organs are named through Latinized Greek words. The jurisprudence field uses many Latin principles and technical terms. Latin still has a huge part in history. Latin terms are used in many classifications in meteorology.

Latin is widely used in pharmacology, pharmacists and doctors use Latin for writing prescriptions and abbreviations.

International astronomic union divided the celestial regions into 88 constellations, all of them are titled in Latin along with three-lettered abbreviation. Separate stars in constellations are marked by Greek or Latin letters or digits and then by Latin genitive name of the constellation. The nomenclature of geological formations on other celestial body is usually labelled in Latin.

Analyzing scientific terminology we should focus future interpreters on borrowings from Latin. The Ukrainian language also has a huge amount of borrowings from Latin. In the agrarian field, for example: аграрний, віварій, вірус, конопля, культура, перець, терапія (agrarian, vivarium, virus, hemp, culture, pepper, terrariums etc.).

So, there is no doubt that necessity of basic knowledge of Latin (grammar, vocabulary, linguistic history, etymological influence) is pivotal for successful career of any interpreter. The understanding of foreign words and phrases, especially earlier etymological layers in common language and educationally-scientific terminology is a crucial part of cultural and scientific knowledge.

Conclusions and prospects. *Based on the study, it was determined that after studying the Latin language course, students make less grammatical errors in foreign texts, in particular, related to the construction of complex sentences and word order, and also achieve better results in identifying errors and correcting them. It is also advisable, when studying Latin, to make a comparison with one of the modern European languages – first of all, the one that future translators study as the first foreign language.*

Keywords: *educational process, Latin, philologist, terminology, Latin borrowings*